

Det tyska värnpliktsbeslutet

Beslutet om införande av allmän värnplikt i Västtyskland fattades med 270 röster mot 166; 20 medlemmar av förbundsdagen avstod från att rösta och 30 var frånvarande. För beslutet röstade förbundskanslerns kristligt demokratiska parti (CDU), tyska partiet, det till regeringskoalitionen hörande fria folkpartiet, som bildats genom utbrytning ur det fria demokratiska partiet, samt de medlemmar av flyktingspartiet som i konflikt med sitt parti sitter kvar i regeringen. Mot beslutet, röstade socialdemokraterna och flyktingspartiet samt ett fåtal medlemmar av det fria demokratiska partiet. Flertalet av det fria demokratiska partiets medlemmar lade ned sina röster. Röstsiffrorna kan ge intrycket att hela oppositionen är emot införande av allmän värnplikt. Så är emellertid inte fallet. De två mindre partierna inom oppositionen är i princip för värnplikt men krävde att den skulle begränsas till 12 månader (nu är värnpliktsiden tills vidare obestämd) eller att beslutet skulle uppskjutas. Principiellt mot värnplikt är endast socialdemokraterna, alltså 151 av förbundsdagens 437 medlemmar. Att detta parti skulle vinna majoritet vid 1957 års val måste anses helt uteslutet. Värnpliktsbeslutet kan sålunda antas stå fast, bakom värnpliktsprincipen står, efter allt att döma, en stark majoritet. Detta innebär inte att något slags militäristisk anda framträder inom befolkningens breda lager; värnplikten tycks dess bättre betraktas som en pinsam nödvändighet.

Adenauer har inte minst inom den svenska pressen, anklagats för maktövertrepp och nationell aggressivitet därför att han drivit igenom beslutet. Det är en egendomlig tanke, särskilt i Sverige, där vi betraktar försvar och allmän värnplikt som en självklar sak. I själva verket har Adenauer endast infriat det löfte han givit sina västallierade; inträdet i Atlantpakten och upprustningen har redan tidigare beslutats. Värnplikten i Tyskland blir, på grund av att åtskilliga undantag görs, mindre allmän än i de flesta andra länder. Man beräknar att den tyska armén skall omfatta omkring en procent av befolkningen mot en och en halv eller två procent i Frankrike, Belgien och Holland.

Oppositionens, och särskilt socialdemokraternas, kritik har gått på skilda och delvis stridiga linjer. I förgrunden har man skjutit tanken att Tysk-

lands återförening skulle gagnas om en upprustning uppsköttes eller helt undveks; bakom denna linje ligger givetvis uppfattningen att Tyskland borde lämna Atlantpakten och räkna på att genom denna manöver vinna en rysk samförståndsvilja som skulle ta sig uttryck i Östtysklands frisläppande. Samtidigt har emellertid socialdemokraterna och deras allierade hävdade att en liten yrkesarmé skulle vara mera effektiv än en stor värnpliktsarmé; om denna åsikt är riktig och skulle omsättas i praktiken, kunde uppenbarligen inte Ryssland väntas visa större välvilja än efter ett beslut om allmän värnplikt. Från regeringssidan har anförts att en återförening kan tänkas komma till stånd endast genom en fast och till Västern ansluten politik; om Ryssland inte skulle gå med på en återförening, framhöll CDU-fraktionens ordförande Kiesinger, är inte neutralisering, utan ett tryggande av friheten genom försvar och anslutning till Västern likafullt den enda hållbara politiken. I debatten om yrkesarmé i anslutning till den s k Mansteinplanen har regeringen hänvisat till att alla andra stater för närvarande anser sig behöva allmän värnplikt och att en elitarmé självfallet kan byggas upp även med sådan värnplikt. Den närmare utformningen av värnpliktsbeslutet skall för övrigt anstå till hösten, och först nästa vår skall värnpliktiga inkallas; under tiden fortgår värnningen av frivilliga, och hittills har 210 000 anmält sig.

I huvudfrågan om den tyska återföreningen har den dialektiska striden mellan regering och opposition fortgått under årtal, och debatterna i förra veckan gav inte något nytt. Återföreningstanken måste sättas främst av alla tyska partier, och det är politiskt nödvändigt för dem att hävda att deras speciella utrikespolitiska linje skulle underlätta eller säkra enandet. I själva verket finns intet rimligt skäl att anta att det på denna punkt är någon skillnad mellan Adenauers och Ollenhauers politik: i båda fallen är det fråga om en mer eller mindre medveten illusionism. Ryssland har ingen som helst tanke på att låta Östtyskland bli fritt och därmed förstärka Västern och undergräva sin auktoritet inom de övriga satellitstaterna. För att Tyskland skall kunna enas krävs en väldig politisk omkastning, som i dagens läge ter sig ytterst osannolik.

Utsikten till återföreningen är så liten, eller rättare så obefintlig, att ingen tysk aktion eller propaganda kan nämnvärt försvaga eller förstärka den. Men det bör dock betonas att Tyskland har två utrikespolitiska huvudkrav: återförening och revision av Oder-Neisse-linjen och att det andra kravet sannoligen inte är ägnat att stärka det första. Och även i fråga om

Förbundskansler Adenauer läser tidningen i den västtyska förbundsdagen medan han attackeras av den socialdemokratiske ledaren Ollenhauer.

Oder-Neisse-linjen är varje parti tvunget att hålla på en förändring. Rykten har gått om att vissa tyska politiker vore beredda att i återföreningens intresse uppgå fordran på revision av den polska gränsen; utrikesminister Brentano yttrade för några veckor sedan i en intervju några ord som kunde tolkas i den riktningen. Brentano har emellertid avgivit en bestämd dementi, och till yttermera visso har han i två stora tal starkt understrukt rev-

sionskravet. Inför en förening av flyktingar från Oberschlesien förklarade han den 1 juli att Tyskland består av de områden som hörde till Tyskland år 1937 (alltså före Hitlers erövringar) och att tyskarna hade en ovillkorlig rätt att återfå hela sitt hemland. Alltså: efter en eventuell återförening skulle kravet på gränsrevision omedelbart aktualiseras. Såvitt bekant har ingen tysk politiker kritiserat Brentanos uttalande; det innefattar den tyska ståndpunkten.